

چکیده پژوهش

این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است که به منظور «تعیین عملکرد سیستم ارجاع در نظام عرضه مراقبت های بهداشتی و درمانی شبکه بهداشت و درمان استان اصفهان» اجرا شده است.

در این مطالعه ۳۶۰۲ نفر از بیماران مراجعه کننده به مراکز بهداشتی و درمانی استان به طور تصادفی در سطوح مختلف عرضه خدمات بهداشتی انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند.

۴۰/۴ درصد نمونه های مورد مطالعه بیسواد، ۳۸/۳ درصد ابتدایی، ۲۰ درصد متوسطه، و تنها ۳/۵ درصد آنان سواد دانشگاهی داشته اند.

۲۳/۳ درصد مراجعین به مراکز بهداشتی و درمانی مورد مطالعه هزینه های درمانی را بصورت آزاد پرداخته اند، ۴۴/۶ درصد بیمه تأمین اجتماعی، ۲۰/۸ درصد بیمه خدمات درمانی، ۱/۲ درصد بیمه روستایی، ۴/۶ درصد بیمه کمیته امداد امام خمینی و ۴/۱ درصد باقیمانده سایر موارد بیمه را شامل می شده اند.

پژوهشگر جهت کسب داده ها در رابطه با اطلاعات زمینه ای و اهداف ویژه پژوهش در ارتباط با فراوانی ارجاع، بازخورد و پیگیری در سطوح مختلف عرضه مراقبت های بهداشتی و درمانی از روش مصاحبه و پرسشنامه استفاده نمود.

پس از جمع آوری پرسشنامه ها، داده های بدست آمده با استفاده از نرم افزار Epi.Info و استفاده از محاسبات و آزمون های آماری در رابطه با اهداف ویژه پژوهش، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته های حاصل از این پژوهش نشان داد که ۳۲/۹ درصد کل مراجعین به مراکز مورد

مطالعه برای آزمایشات تشخیصی ارجاع گردیده‌اند.

بطور کلی می‌توان گفت که با ضریب اطمینان ۹۵ درصد ارجاع بیماران به پاراکلینیک بین ۳۰-۳۶ درصد بوده است.

میزان ارجاع، بازخورد و پیگیری در خانه‌های بهداشت به ترتیب ۱۴/۴، ۶۱/۵، ۶۹/۶ درصد، در مراکز بهداشتی و درمانی روستایی ۱۱/۲، ۳۶/۵، ۷۸/۹ درصد، در مراکز بهداشتی و درمانی شهری ۱۱/۴، ۳۷/۵ و ۶۲/۷ درصد بوده است. بطور کلی می‌توان گفت که با ضریب اطمینان ۹۵ درصد ارجاع بیماران در خانه بهداشت بین ۱۷-۱۲ درصد، در مراکز بهداشتی و درمانی روستایی بین ۱۴/۱-۸/۳ درصد و در مراکز بهداشتی و درمانی شهری بین ۱۳/۲-۹/۶ درصد بوده است. ۶۱/۵ درصد مراجعین به مراکز بیمارستانی بطور مستقیم به این مراکز مراجعه نموده‌اند، درحالی‌که ارجاع از خانه بهداشت ۰/۸ درصد، از مرکز بهداشتی و درمانی روستایی ۲/۳ درصد، از مرکز بهداشتی و درمانی شهری ۴/۹ درصد، از مطب پزشک عمومی ۲/۱ درصد، از پزشک متخصص ۲۱ درصد، و ۷/۳ درصد باقیمانده از سایر منابع، به مراکز درمانی بیمارستانی ارجاع شده‌اند. بطور کلی ۸/۹ درصد بیماران ارجاع شده ۴۱/۹۰ درصد معرفی شدگان به مراکز بهداشتی و درمانی به منبع ارجاع دهنده بازخورد و ۶۷/۴ درصد بازخورد شدگان توسط منبع ارجاع دهنده پیگیری شده‌اند. پژوهشگر با استفاده از داده‌های بدست آمده و نظرات ۷۲ نفر از مدیران و عرضه‌کنندگان خدمات بهداشتی درمورد سیستم ارجاع، اقدام به تهیه یک مدل پیشنهادی نموده، سپس مدل به نظر خواهی ۵۲ نفر از کارشناسان و متخصصین بهداشتی قرار گرفت. نتایج بدست آمده نشان داد که ۷۵/۲ درصد کارشناسان نظر کاملاً موافق، ۲۰/۶ درصد موافق، ۴/۲ درصد بدون نظر، و هیچ‌یک از آنان نظر مخالف با مدل پیشنهادی نداشته‌اند. در پایان پژوهشگر وظیفه خود می‌داند که با استناد به نتایج حاصل از این مطالعه با توجه به اهمیت سیستم ارجاع در نظام عرضه مراقبت‌های بهداشتی و درمانی، موارد کاربرد آنرا به منظور استفاده در برنامه‌ریزی‌های وزارت متبوع و تصمیم‌گیرندگان بهداشت و درمان کشور پیشنهاد نماید.